

Aldona Andrzejewska

Zgłowiączka, st. 2, gm. Lubraniec,
woj. wrocławskie, AZP 50-45/104

Informator Archeologiczny : badania 25, 110-111

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zajaczkki, st. 1
gm. Juchnowiec Dolny, woj.
białostockie
AZP 42-87/2

Polska Akademia Nauk Instytut Historii
 Kultury Materialnej Zakład Archeologii
 Mazowsza i Podlasia Podlaska
 Ekspedycja Archeologiczna

Badania prowadzili mgr mgr Paul Barford i Dariusz Krasnodębski. Konsultował dr Zbigniew Kobyliński. Uczestniczyli studenci Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Finansowane przez Konserwatora Zabytków Archeologicznych na woj. białostockie oraz Instytut Historii Kultury Materialnej PAN. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Obiekt zlokalizowany na rozległej wydmie w dolinie Narwi, ok. 1 km na północ od jej obecnego nurtu, 1,5 km na południe od wsi Wojszki. Ma śr. ok. 40 m i wys. 1 m w stosunku do otaczających go łąk. Miejscami widoczne są pozostałości wału i otaczającej go fosy.

Kontynuowano rozpoznanie funkcji i chronologii grodziska oraz otaczających go osad otwartych. Na grodzisku przebadano ok. 84 m² (w jego południowej części). Podczas dwóch sezonów badawczych nie stwierdzono występowania jakiejkolwiek konstrukcji obronnej w postaci palisady lub płotu. O istnieniu wału ziemnego świadczy jedynie zachowany w bardzo niewielkim stopniu nasyp. Obiegająca grodzisko fosa miała ok. 1 m gł. i szer. ok. 2 m. Powierzchnię stanowiska pokrywały 2 warstwy oraz związane z nimi niewielkie obiekty zagłębione w postaci dołów posłupowych, jam i palenisk, tylko częściowo zawierających materiał zabytkowy. Warstwa pierwsza zawierała ceramikę wczesnośredniowieczną datowaną na XI-XII w., w drugiej zaś wystąpił materiał starożytny, którego chronologia i określenie przynależności kulturowej są w świetle naszej wiedzy o przeszłości Podlasia niemożliwe. Zabytki krzemienne z tej warstwy przypisane zostały kulturze niemieńskiej. Oprócz opisanych jednostek stratygraficznych w 1990 r. przebadano pozostałości studni. Miała ona konstrukcję drewnianą sumikowo-łątkową. Nieliczne fragm. ceramiki znalezione podczas eksploracji wiążą ten obiekt z wczesnośredniowieczną fazą użytkowania grodziska.

Sondażowe rozpoznanie pozostałej części wydmy wykazało istnienie bardzo zniszczonej osady z wczesnego średniowiecza.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN. Badania zostały zakończone.

Zgłowiączka, st. 2
gm. Lubraniec, woj. wrocław-
skie
AZP 50-45/104

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Aldona Andrzejewska. Piąty sezon badań. Gród wczesnośredniowieczny i dwór-folwark z końca XV i XVI w. posadowiony na grodzisku.

W sezonie 1991 badania skupiały się na rozpoznaniu stratygrafii północnej i południowej partii grodu. Przebadano 3 wykopy o łącznej powierzchni 72 m². Zarejestrowano w partii południowej grodu przebieg i konstrukcję drewniano-ziemnego wału, który w badanej części nie odbiegał od zarejestrowanych w poprzednich sezonach badawczych rozwiązań konstrukcyjnych. W piaszczysto-gliniastym trzonie nasypu znajdowały się formujące stok zewnętrzny i wewnętrzny wału 2 linie belek ułożone rusztowo na całej wysokości nasypu. Na koronie badanego wycinka wału zarejestrowano relikw bramy prowadzącej na obiekt funkcjonujący w XV-XVI w. W części północnej grodu stwierdzono 2 fazy użytkowania obiektu, obie zniszczone pożarem, mieszczące się w ramach chronologicznych od pocz. do końca XIII w. Z pierwszą fazą łączy się relikw spalonej chałupy ułożonej swą północną ścianą ok. 0,5 m od wału, z drugą — poziom również spaleniźny.

Odsłonięto także relikty prawdopodobnie szachulcowego budynku dworu-folwarku, być może kanoników laterańskich z Lubrańca, powstałego pod koniec XV w. Zarejestrowano fundament ściany północnej i południowej wykonany z rumoszu ceglanego, zaprawy wapiennej i gliny. We wnętrzu obiektu natrafiono na ułamki glinianej warstwy wyrównującej wewnętrzne ściany, pokryte cienką warstwą wapiennego tynku i prawdopodobnie malowane czerwoną farbą. Budynek ten odsłonięto częściowo, tak że niewiele można powiedzieć o jego rzucie.

Badania grodu zostały w tym sezonie zakończone, dalsze prace koncentrować się będą na rozpoznaniu pełnym fazy późnośredniowiecznej.

Zgłowiączka, st. 3
gm. Lubraniec, woj. wrocławskie
AZP 50-45/105

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Aldona Andrzejewska. Pierwszy sezon badań. Wieś średniowieczna z XIII i XIV w., związana z odnotowaną w źródłach warzelnią soli.

Badania prowadzone w rejonie wsi Zgłowiączki stanowią kolejny etap prac związanych z rekonstrukcją średniowiecznego zespołu osadniczego Zgłowiączki. Prace w sezonie 1991 koncentrowały się nad rozpoznaniem zasięgu wsi średniowiecznej. W tym celu przeprowadzono badania powierzchniowe i następnie wykonano serię odwiertów oraz jeden wykop sondażowy. W miejscu największej koncentracji ceramiki naczyniowej na powierzchni pół uprawnych wyznaczono 30 arów, które pokryto siatką odwiertów. Uchwycono północny i zachodni skraj wsi, która od południa dochodziła do krawędzi drogi-wąwozu. Stwierdzono występowanie warstw kulturowych o łącznej miąższości ok. 1,6 m. W wykopie sondażowym o wymiarach 1 x 25 m, zlokalizowanym w partii centralnej badanej wsi, stwierdzono 3 poziomy osadnicze: pierwszy trzciniecki, drugi XIII-wieczny i trzeci późnośredniowieczny.

Badania będą kontynuowane.

Żukowice, st. 35, gm. loco, woj. legnickie patrz środkowa i późna epoka brązu

Żukowice, st. 36, gm. loco, woj. legnickie patrz środkowa i późna epoka brązu; wczesna epoka żelaza

Żukowice, st. 48, gm. loco, woj. legnickie patrz neolit

Żygląd, st. 1
gm. Papowo Biskupie, woj. to-
ruńskie
AZP 35-43/35

Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika
Instytut Archeologii i Etnologii w To-
runiu

Badania prowadzili W. Chudziak, P. Gurtowski. Grodzisko wczesno-średniowieczne (X/XI w.)

*Literatura: *Wczesnośredniowieczne grodziska...*, s. 200-203.